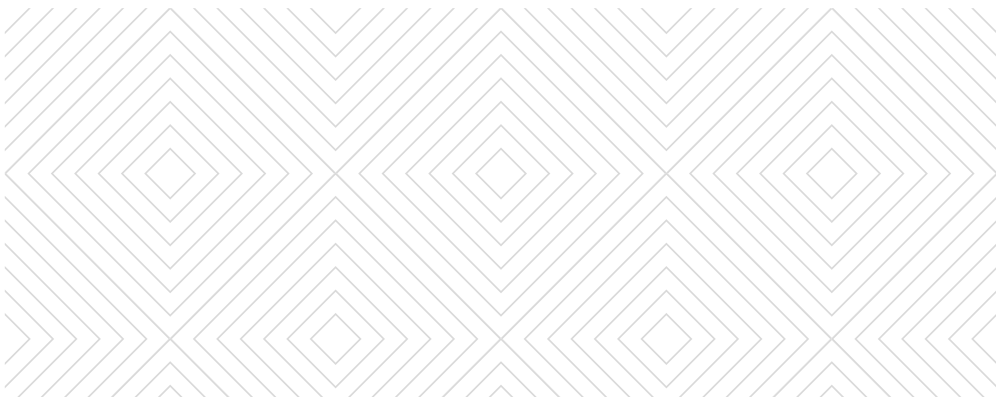

Paradigma

Haftalık Süreli Yayın, Yıl 1 Sayı 50

2018 yılında Kosova'da yaşananlar

Haftaya Bakış Bülteni, Paradigma'nın haftalık haber bültenidir.

Yıl 1 Sayı 50

Tarih: 31.12.2018, Pazartesi.

Yayın Yönetmeni: Esin Muzbeg

Koordinatör: Esra Baykuş

Yazar – Muhabir: Sezer Hoti, Furkan Fuşa

Mizanpaj: Erdin Bujari

Bu haber bülteni Paradigma Araştırma Merkezi tarafından hazırlanmaktadır. Kaynak gösterilerek çoğaltılabilir, dağıtılabilir ve alıntı yapılabilir.

www.paradigmarc.org

Merhabalar,

2018'in bu son günde yeni bir haber derlemedik. 2018'e kuşbakışı baktık. Öne çıkan ve gündem olan birkaç konuyu topladık. 2019 yılında yeni bir formatla karşınızda olacağız.

Herkese Mutlu Yıllar dileriz.

Paradigma

2018 yılında Kosova'da yaşananlar

Paradigma, 2018 yılının son gününe denk gelen 50. Sayısında bu yıl gündeme taşınan konuları derledi. İşte gündemin yıl boyunca önemli görülen konuları.

2018 yılının son haftasında Paradigma Haftaya Bakış'ta Kosova'nın yıl boyunca gündemini oluşturan vize muafiyeti, önemli anlaşmalar, siyasi olaylar, yeni parti- grup oluşumları, vergi artırımı, ordunun kurulması gibi bu yıl içinde yaşananlara yer verdik.

İvanoviç Suikastı

Kosova'da 2018 yılının ilk haftalarında 16 Ocak'ta Kosovalı Sırp lider Oliver İvanoviç suikast sonucu vefat etti. Ardından yıl boyu sonuç vermeyen Sırbistan Kosova görüşmeleri sekteye uğramaya o tarihten itibaren başladı. İki taraftan da soruşturma yapılmasına rağmen kayda değer bir ilerleme kaydedilemedi. Bugün soruşturma tamamlanamadığı gibi, suikastla ilgili bir şüpheli de yok. Sırp medyasında yer alan bazı iddialar suikastın sorumlusu olarak Belgrad yönetimini suçladı. Kosova tarafından ise somut bir ilerleme olmadı. İvanoviç, Priştine yönetimine yakın bir Sırp lider olmamasına rağmen, Belgrad'da son yılların iktidarı Aleksandar Vucic ile de yakınlığı yoktu.

Bağımsızlığın 10. Yılı

Kosova Şubat 2008 yılında ilan ettiği bağımsızlığının 10. Yılı'nı kutladı. 17 Şubat 2018 tarihinde Kosova bağımsızlığının 10'uncu yıldönümünü çeşitli etkinliklerle kutladı. Kutlamalara çok sayıda ülke temsilcisi katıldı. Dünyaca ünlü pop sanatçısı Rita Ora da Priştine'de yaklaşık 300 bin kişinin katıldığı bir konser düzenledi. Cumhurbaşkanı Hashim Thaqi, Kosova'nın bağımsızlığının 10'uncu yıldönümü dolayısıyla yaptığı açıklamada Kosova'nın bağımsızlığını bir "Başarı hikayesi" olarak değerlendirdi.

Karadağ ile sınır anlaşması

Adeta yılan hikayesine dönen ve iç siyasette iktidar ile muhalefet arasında ciddi krizlere neden olan Kosova ile Karadağ arasındaki sınır anlaşması nihayet 2018 yılında onaylandı. Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletlerinin yoğun telkinleri ve AB için vize serbestisinin bu anlaşmayla şartlandırılmasının ardından Kosova

Meclisi 21 Mart'ta üçte ikilik çoğunluğu bu-larak Karadağ ile sınır anlaşmasını onayladı. 2015 yılında imzalanan Kosova Karadağ sınır anlaşmasını nihayet 3 yıl aradan sonra imzalayabildi. Anlaşmanın kabul edilmesinin ardından Kosova Cumhurbaşkanı Hashim Thaqi, "Kosova Meclisi sınır çizgisini Karadağ ile çevreleyen gereksiz siyasi belirsizliği sona erdirdi. Bugün, vatandaşlarımız için üç yıllık vize serbestleşmesini engelleyen devletlerarası anlaşmanın onaylanması, meclis çoğunluğu tarafından adil bir hamle oldu. Avrupa-Atlantik geleceğini garanti eden ve güçlendiren, ülkemiz için birçok önemli sürecin önünü açan bir eylemdi. Öte yandan yükümlülüklerimizi yerine getirdik, kısa bir süre sonra vatandaşlarımız Schengen bölgesinde serbestçe hareket edecekler, çünkü AB'nin işlerini zaman kaybetmeden yapacağı konusunda eminim. Şimdi, hızlandırılmış adımlarla, reform paketini uygulayarak, ülkemizin AB ve NATO üyelik sürecinde yeni bir dinamik oluşturmamız gerekiyor" açıklamalarında bulundu.

Ancak vize muafiyeti için son adım olarak görülen Kosova Karadağ sınır anlaşması Kosova'nın yıl boyunca AB temsilcileri ile görüşmeleri, ziyaretler, olumlu raporlarda etkili olmadı. Kosova 2018 yılında da vize muafiyeti almasına etki edemedi.

Djuric'in medyatik tutuklanması

Kosova ile Sırbistan arasında yürütülen diyalogda pürüzler Ocak ayından itibaren başlamasına rağmen müzakerelerin kararlılıkla devam edeceği ifade edildi. Ancak Kosova tarafından izin verilmemesine rağmen Sırbistan Hükümetinde Kosova Ofis Müdürü Marko Djuric'in ısrarları yeni bir kriz yarattı. 26 Mart 2018 tarihinde Mitroviça'nın kuzeyinde Sırp siyasi ve sivil toplum kuruluşları ile düzenlenen bir toplantıya katılan Sırbistan Hükümetinde Kosova Ofis Müdürü Marko Djuric, giriş izni olmadığı gerekçesiyle Mitroviça'nın kuzeyinde toplantı esnasında gözaltına alındı. Djuric olaylı bir şekilde ve kameraların önünde tutuklandıktan sonra Priştine'ye getirilip sınır dışı kararı alındı ve birkaç saat içinde Kosova'yı terk etti. Sırbistan Cumhurbaşkanı Aleksan-

dar Vucic, konuyu istikrarsızlık yaratan tarafın Kosova olduğunu sunmaya getirdi. Vucic, Sırbistan'ın bölgede barış ve huzurun korunması için elinden gelen her şeyi yapmaya devam edeceğine işaret ederek, Sırp halkının güvenliğini tehlikeye atan bu tarz durumlara da asla izin vermeyeceğini söyledi. Belgrad-Priştine diyalogunun devam edip etmeyeceği konusunda "Sakin kafayla düşünceğiz" yanıtını veren Vucic, Sırbistan her zaman uluslararası antlaşmalara saygılı davrandı ancak bir grup Kuzey Mitrovica'ya geldi ve Djuric'i gözaltına aldı. Gözaltına dair Kosova yönetiminden ise Kosova Cumhurbaşkanı Hashim Thaçi Sırp yetkili Marko Djuric'in Kosova'ya yasadışı girdiğini belirtti. Kosova Polisi yetkileri, profesyonelliği ve Kosova'daki düzen ve hukukun korunmasıyla uyumlu hareket ettiğini belirtti. Kosova Meclis Başkanı Kadri Veseli ise Sırp yetkililerin Kosova yasalarına saygı göstermediklerini ifade ederek, Kosova kurumlarının doğru bir harekette bulunduğunu kaydetti. Ardından Parlamentoda 10 milletvekili ile temsil edilen ve hükümette yer alan Sırp listesi, Sırbistan Cumhurbaşkanı Aleksandar Vučić ile görüştü. Görüşmenin ardından Sırp listesi hükümetten ayrılma kararı aldığını açıkladı.

MİT – AKİ Operasyonu

Türkiye ile Kosova istihbarat teşkilatlarının işbirliği sonucu FETÖ'nün aranan 6 şüpheli tutuklanarak Türkiye'ye iade edildi. Mart ayında Kosova'nın gündeminden uzun süre düşmeyen bir konu da bu oldu. 29 Martta Türkiye'nin Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) ve Kosova İstihbarat Ajansı (AKİ)'nin ortak işbirliği içinde Türkiye'de 15 Temmuz darbe teşebbüsünden sonra aranan Fetullahçı Terör Örgütü ve Paralel Devlet Yapılanması'nın (FETÖ/DPDY) 6 üst düzey mensubu Kosova polisi tarafından yakalanıp, sınır dışı edilerek MİT'e teslim edildi. Başbakanın bu olaydan haberdar olmaması bu operasyonun daha fazla konuşulmasına neden oldu. Başbakan Ramush Haradinaj AKİ Müdürü Driton Gashi ve İçişleri Bakanı Flamur Sefaj'ın istifasını talep etti. İstifalar gerçekleşerek yeni atamalar yapıldı. Ardından Kosova Meclisinde Kosova Demokratik Birliği (LDK), Kendin Karar Al Hareketi (VV) ve Bağımsız Milletvekilleri grubu tarafından 40 milletvekilinin talebi doğrultusunda bu konuya ilişkin olağanüstü bir oturumun düzenlenmesi talep edildi. 4 Nisan'da Fetullahçı Terör Örgütü'nün (FETÖ) 6 üst düzey mensubunun Türkiye'ye sınır dışı edilmesiyle ilgili olağanüstü oturum düzenlendi. Akabinde bir Parlamento Araştırma Komisyonu'nun kurulması kararlaştırıldı. Komisyonun çalışmaları sürüyor.

Anayasa Bayramı

Kosova Anayasası'nın kabulünün 10.yılı ise anayasa hazırlaması aşamasında katkı sunanlara Cumhurbaşkanı Nişanı verilmesi ile kutlandı. Kosova Cumhurbaşkanı Hashim Thaçi , "Kosova Cumhuriyeti Anayasası bugün ilk on yılını tamamladı. Devletin yaratılması ve güçlendirilmesi için bir rehber olarak, yüzyıllar boyunca özgürlük, eşitlik ve adalet çabalarını en iyi şekilde yansıtır ve kalıcı bir barış içinde ortak bir gelecek inşa etme kararlılığını kanıtlar. Devleti güçlendirmek, her yurttaşın haklarına ve özgürlüklerine saygı göstermek ve yasalardan önce eşitliklerini garanti altına almak için asla çalışmayı bırakmaya çağız" ifadelerini kullandı.

23 Nisan Kosova Türklerinin de jübilesi oldu

23 Nisan Kosova Türkleri milli bayramının da 10. yılını kutladı. 15 – 23 Nisan tarihleri arasında süren kutlamalar çerçevesinde değişik etkinlikler düzenlendi. Kosova'da Türklerin yoğun olarak yaşadığı tüm belediyelerinde düzenlenen 23 Nisan Kosova Türkleri Milli Bayramı kutlamaları bir hafta sürdü.

Sırbistan'a ek vergiler

Sırbistan'la yıl başında başlayan gerginlik, yıl sonunda da devam etti. İki ülke arası ara ara yükselen tansiyona son olarak 21 Kasım'da Sırbistan ve Bosna Hersek ürünlerine %100 ek vergi eklenmesi oldu. Kosova Başbakanı Ramush Haradinaj, "Sırbistan, Kosova'yı bağımsız ve egemen bir ülke olarak tanıyana kadar, bu önlemleri kaldırmayacağız. Karşılığında bir ödül verilecek, ancak bu önlemleri kaldırmak iyi olmaz" dedi. Sırbistan Cumhurbaşkanı Aleksandar Vučić ek vergiler hakkında, Sırp toplumunun güvenliğini tehlikeye atmamak için Sırbistan'ın sakin ve sorumlu bir şekilde tepki göstereceğini söyledi. Sırbistan Cumhurbaşkanı Sırp Listesini protestoların örgütlenmesinden vazgeçmelerini, önümüzdeki günlerde batının Priştine üzerinde baskı kurabileceğini ifade etti. Vučić, sadece barışa katkı sağlamak için, Sırbistan'ın Kosova'ya aynı şekilde karşılık vermeyeceğini, çünkü hem Avrupa hem de dünya için güvenilir bir ortak olduğunu kanıtlamak istediğini ve davranışlar arasındaki farkı göstermek istediğini açıkladı. Kosova tarafı ise Orta Avrupa Serbest Ticaret Anlaşması CEFTA nezdinde Sırbistan'ın Kosova ürünlerinin ihracatına tarife dışı engeller çıkardığı, Kosova'yı da anayasal adıyla tanımayarak farklı isimlendirmelerde bulunduğunu

belirterek konunun siyasi bir hal aldığını ve Sırbistan'ın Kosova'yı tanıyincaya kadar bu önlemlerin devam edeceğini bildirdi. Yıl sonuna bu vergilerin aktif bir biçimde uygulanması ile giriliyor.

Kosova Ordusu Kuruldu

Kosova meclisi, 14 Aralıkta uzun yıllar mücadelesini verdiği ordu oluşumunu gerçekleştirdi. Avrupa Birliği ve ABD arasında fikir ayrılığına neden olan ordulaşma sürecinde, Avrupa Birliği zamanı olmadığı yönünde mesaj verirken ABD tam destek sağladı. Bu desteği alan Kosova Meclisi, 2008 yılında bağımsızlığın ardından kurulan Kosova Güvenlik Gücünün (FSK) orduya dönüşümünü onayladı. Türkiye'de de Kosova'nın ordulaşma sürecinin egemen ve meşru bir hareket olduğunu belirterek destek verdi. Onaylamanın ardından 28 Aralıkta Kosova Cumhurbaşkanı Hashim Taçi kararı onadı. Oylamanın ardından Kosova Cumhurbaşkanı Hashim Taçi, "Bugün ülkemiz için, Kosova Cumhuriyeti için tarihi bir gün, olağanüstü bir tarih, hak edilmiş bir tarihi başarıdır. Kosova ordusu var; her gün sağlamlaşan devlet var. Kosova Ordusu, Kosova'da, bölgede ve Kosova'nın yardımının gerekli olduğu her yerde barış için tüm Kosova vatandaşlarına çok etnikli, profesyonel bir hizmet verecektir. Amacımız çok önemli reformlarımıza devam etmektir. Bugün, hepimiz bir kez daha tüm özgürlükleri, özgürlük savaşçıları gazileri, aileleri hatırlıyoruz, ama yeni güçler için yeni enerjiler vaat ediyoruz, hep birlikte, etnik farklılaşma olmadan, Avrupalı Kosova'yı inşa ediyoruz" dedi.

Mecliste Yeni Sosyal Demokrat Parti

11 Haziran 2017 tarihinde düzenlenen Erken Genel Seçimlerde iyi çıkış yakalayan Vetevendosje Hareketinde (VV) oluşan anlaşmazlıklar ve bunu izleyen istifalar hareketin ikiye bölünmesine neden oldu. İstifa eden Aida Dërguti, Visar Ymeri, Faton Topalli, Fisnik Ismaili, Dukagjin Gorani, Driton Çausi, Dardan Sejdiu, Frashër Krasniqi, Dardan Molliqaj, Besa Baftiu, Salih Salihu ve Shqipe Pantina milletvekilleri 14 Mart 2018 yılında resmi bir dilekçe ile yeni grup kurma girişiminde bulundular. Yazıda yeni parlamenter grubunun ismi Bağımsız Milletvekilleri Grubu olarak belirtilirken listede Aida Dërguti'nin ismi ilk sırada yer aldı. Ancak Grup Sözcüsü olarak Dardan Sejdiu yer aldı. İstifa eden milletvekili Donika Kadaj ise siyasete başladığı parti olan Kosova'nın Geleceği İçin İttifak Partisine (AAK) geri dönüş yaptı. Donika'nın AAK partisiyle devam edeceğini Kosova Başbakanı ve AAK lideri Ramush Haradinaj duyurdu. Veteven-

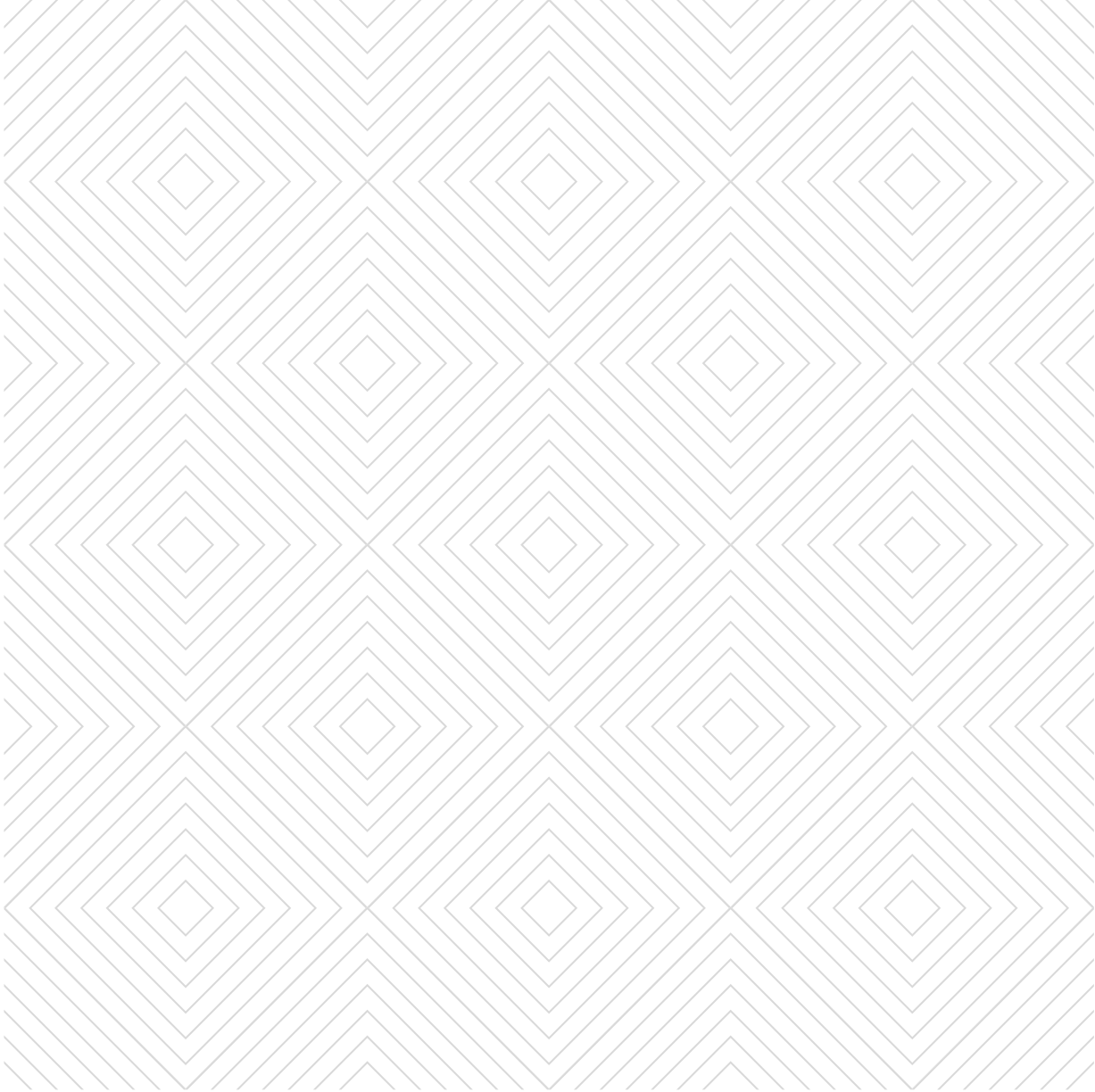
doje'den ayrılan 12 Milletvekilinin kurduğu yeni parti ismi Sosyal Demokrat Parti olurken Başkanlık koltuğuna Priştine Belediye Başkanı Shpend Ahmeti seçildi. Kosova genelinde 240 delegenin katıldığı kongrede Başkanlık koltuğuna seçilen Ahmeti, Sosyal Demokrat Partisi Başkanı olarak yaptığı konuşmada partinin toplum çıkarlarını her zaman ön planda tutacağını, halk eşitliğinin ve ülke içerisinde sosyal demokrasinin sağlanması için çalışacaklarını söyledi. Avrupa standartlarını yaşamak için Avrupa'ya gitmenin gerekmediği bu standartların Kosova'da oluşmasını sağlamak adına çalışmalar yapacaklarını da ekleyen Ahmeti, "12 Milletvekili ve iki Belediye Başkanlığıyla yola çıkıyoruz, özellikle bu yıl ele alınan önemli konularda aktif rol üstlenmek istiyoruz" ifadelerini kullandı.

Bölge ülkelerinde Seçimler

Karadağ'da 15 Nisan'da yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinde eski başbakan Milo Djukanovic yarışı önde tamamladı. Seçim sonuçlarına göre Djukanovic, oyların yüzde 53,5'ini aldı. İkinci sırada ise yüzde 34 ile Miladen Bojanic bulunuyor. Avrupa Birliği yanlısı Demokratik Sosyalist Parti (DPS) Genel Başkanı, Karadağ'ın NATO'ya katılmasına öncülük eden isim olarak biliniyor.

Türkiye'de ise 24 Haziran'da 13'üncü cumhurbaşkanı ve 27'nci dönem milletvekillerini seçimi tamamlandı. Seçimde AK Parti adayı Recep Tayyip Erdoğan oyların yüzde 52,5'ini alarak yeniden cumhurbaşkanı seçildi. Türkiye'deki sistem değişikliğinden sonra Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin 'cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi'nin ilk lideri oldu.

Makedonya'da, 30 Eylül'de Yunanistan ile aralarındaki isim sorununu çözen anlaşmanın kabulüne ilişkin referandumda yapıldı. Makedonya Devlet Seçim Komisyonundan (DİK) yapılan açıklamaya göre 1 milyon 806 bin 336 seçmenin yüzde 34,09'u oy kullandı. Referanduma katılan nihai seçmen sayısı henüz açıklanmazken referandumun başarılı sayılması için yüzde 50 katılımın olması gerekiyordu.

www.paradigmarc.org

